

mening, havde Forpligtelse til at stille sig, saae de saaledes paa dette, at de militære Sager burde gaa frem for Alt. Vi have hørt denne Udtalelse tidligere her i Salen; jeg tror, det var Finantsministeren, der yttrede, da der var Tale om militære Udgifter. De rustede i alle Lande, hvorfor skulde vi saa ikke ogsaa ruste her hjemme? Det kunde ikke nytte, at vi holdt os tilbage; naar de Andre vare inde paa den Vej, maatte vi ogsaa slaa ind paa den. Det forekommer mig rigtignok at være en noget fattig Udflydning at sige: Fordi Andre ere saaledes, er der ikke noget Ondt i, at vi ere ligesaa. Det er ellers en Bevegerel, som Mennesker i Almindelighed ikke betragte for at være god. Det, at en eller anden Mand begaar en Dumhed, kan ikke undskyldes, at en anden Mand gjør det Samme. Med noget Saa-dant synes de at ville forsvare en saadan Politik som den, der bliver ført fra Regjeringens Side. Det ærede Medlem kom gennem sine Undersøgelser af vore finansielle Forhold til det samme Resultat, forekommer det mig, som det ærede Medlem for Rjøbenhavn's Amts 5te Valgkreds (Holstein-Deleborg), nemlig at der ikke var Henge i Statskassen til begge Dele, baade til militære og civile Udgifter. Men naar han saa siger, at de militære Udgifter maa gaa forud — hvad man maa antage, han gjør, idet han jo slutter sig til, hvad den ungariske Minister har udtalt, eller hvad en af vore Ministre ogsaa uhyg har udtalt, saa forekommer det mig at se lidt underligt ud for hans Vedkommende. Det ærede Medlem er jo Nationaløkonom, tilhører en Videnskab, der har den Opgave at undersøge vort Folks Livsforhold i det Hele taget, og det ærede Medlem har jo beriget os ikke saa lidt baade paa Litteraturens og paa andre Omraader med sine Betragtninger i denne Henseende; hans Undersøgelser have været til stor Belysning for dem, som have fulgt dem. Han har i mange Henseender været overordenlig heldig i at paavise, hvorledes Befolkningens økonomiske Tilstand er, hvad den behøver for at leve, og hvad den i det Hele taget har som Indtægt til at kunne bestre sine allernødvendigste Udgifter. Nu forekommer det mig imidlertid rigtignok, at det ærede Medlem her kommer noget i Strid med sig selv, naar han mener, at de militære Udgifter maa gaa fremfor Alt. Han siger endvidere, at naar de skulle gaa fremfor Alt, er der Sandsynlighed for, at der ikke bliver Noget tilovers til økonomiske Reformers, i hvert Fald ikke af nogen Betydning. Vi have altsaa de Alternativer at vælge imellem, siger det ærede Medlem,

enten at lade vore økonomiske Reformers vente eller ogsaa at gribe til ekstraordinære Foranstaltninger, altsaa til Statslaan eller til Udskrivning af nye Statter. Det forekommer mig imidlertid, at naar det ærede Medlem har studeret Folkets Vilkaar saa meget, som han har, maa han absolut vide, det kan han ikke have glemt, hvorledes disse Vilkaar ere, og det forekommer mig, da han sikkert veed, hjem af Befolkningen det er, der hovedsagelig skal udrede de Omkostninger, der skulle til, for at de økonomiske Reformers kunne gennemføres, at være underligt, at han vil staa her i Salen og anbefale, at vi skulle gribe til ekstraordinære Foranstaltninger; thi hans egne Undersøgelser af den arbejdende Stands Stilling i det Hele taget have ført ham til det Resultat, at Arbejderstanden endog ikke paa nogen Maade har Nøt til at kunne ernære sig endog paa den allertærveligste Maade. Jeg behøver ikke at erindre det ærede Medlem om, hvilket Resultat han selv er kommen til; han har selv tydelig bevist, at Arbejderne paa langt nær ikke have Nøt at leve af, Andre have draget Konsekvenserne af hans Tal og have paavist, at 23,800 Arbejderfamilier eller 62,3 Procent af samtlige havde aarlig fra 800 Kr. nedestef indtil 400 Kr., altsaa ikke Mere, end det ærede Medlem selv har erkjendt som nødvendigt for en ugift Person til at leve nogenlunde tarveligt af. Men skjøndt det ærede Medlem har bevist Alt dette, staaer han dog, og siger, at der ikke kan blive Noget til de økonomiske Reformers, som der dog i Konsekvens med hans egne Udtalelser trænges til ligeoverfor denne Befolkning, for at dens Tilstand kan blive bedre, og det eneste Raad, han i saa Henseende giver os, er, at vi skulle gaa til ekstraordinære Foranstaltninger: Udskrivning af Statter eller Statslaan. Naar det ærede Medlem nu veed, at dette betyder nye Byrder for denne Befolkning, hvorledes er han saa i Stand til at bringe det i Konsekvens med sine Undersøgelser og med Alt det, han der har gjort sig til Talsmand for? Det forekommer mig, at det ærede Medlem derved kommer til at staa i samme Belysning, som han stod, da han her i Salen forsvarede Regjeringens Bestyttelses-Toldpolitik, skjøndt han selv, saavidt jeg har forstaaet ham, er Frihandelsmand af Princip. Det forekommer mig, at det ærede Medlem burde tage et ganske andet Standpunkt, hvis han vilde være i Overensstemmelse med de Resultater, han absolut maa være kommen til gennem sine Forskninger paa Nationalvidenskabens Omraade. Det forekommer mig, at han burde af alle Kræfter arbeide